Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II — Warszawa, 30 września 1936 r. — Nr. 13 (27)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29
Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

TREŚĆ:

IMPORT I EKSPORT SZKŁA I WYROBÓW SZKLANYCH

w m-cu czerwcu 1936 r.

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ		WYWÓZ	
		kg.	zł.	kg.	zł.
89710	Szkło rozdrobnione	—	—	—	—
89720	Szkło barwne do powlekania, emalja w kawałkach lub proszku — oprócz osobno wymienionych	6.784	7.647	—	—
89800	Cegiełki, pustaki, płyty, płytki, dachówki ze szkła	—	—	—	—
	Butelki, gąsiory, słoje i t. p. służące do stałego przechowywania płynów i innych towarów, chociażby z odlanemi lub wyciskanemi literami, napisami, godłami, lecz bez innych ozdób — nierżnięte, nieszlifowane, oprócz osobno wymienionych:				
89910	ze szkła naturalnej barwy butelkowej, oprócz osobno wymienionej, bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	1	2	5.700	3.847
89920	ze szkła półbiałego, białego — bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	5	27	—	—
89930	ze szkła mlecznego, bronzowego, barwnego (w masie zabarwionego), bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	6	15	—	—
89940	ze szkła wszelkiej barwy z przyszlifowanemi szyjkami, korkami z wyrównanemi brzegami, denkami, naczynia do konserw	70	402	—	—
89950	wyroby szklane, objęte Nr. Nr. 89910-89940, z dodatkiem korka lub innych pospolitych materjałów, również oplecione słomą, trzciną, drutem i t. p.	—	—	—	—
89960	Syfony, chociażby z częściami metalowemi i innemi	—	—	—	—
	Wyroby, oprócz osobno wymienionych ze szkła białego, półbiałego — nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, także wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi deseniami, godłami, napisami, lecz bez innych ozdób:				
90010	prasowane lub lane	296	1.688	3.578	2.248
90020	dęte gładkie o grubości ścianek powyżej 4 mm.	472	1.001	—	—
90030	dęte inne	8.123	29.788	6.254	13.396
90040	rurki, pręty	2.468	9.850	12	43
90050	wszelkie naczynia laboratoryjne, chociażby z podziałkami; ampułki i t. p. wyroby z rurek, oprócz osobno wymienionych	1.962	15.768	60	417
90100	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych ze szkła białego, mlecznego, barwnego	929	2.496	—	—
90200	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych, szlifowane, polerowane, rżnięte — ze szkła białego, mlecznego, barwnego	0	6	—	—
90300	Wyroby ze szkła białego szlifowane, polerowane rżnięte, lecz bez innych ozdób	1.114	11.714	451	834
	Wyroby ze szkła w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, malowanego, oprócz osobno wymienionych, karbowanego z powierzchnią spękaną (craquele), lodową:				
90410	rurki, pręty	98	455	—	—
90420	nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi napisami, godłami, wzorami, lecz bez innych ozdób	117	2.387	—	—
90430	szlifowane polerowane, rżnięte lecz bez innych ozdób	123	1.320	—	—
90500	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, półbiałego, w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, matowanego, karbowanego, z powierzchnią spękaną (craquele), lodową oraz wszelkie naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych — wszystko z dodatkiem pospolitych materjałów, niestanowiących ozdób	98	1.266	151	593
90600	Wyroby ze szkła wszelkiego gatunku, ozdobne, oprócz osobno wymienionych, jako to: z wytrawionemi, matowanemi lub malowanemi wzorami malowidlami, emalją, złoceniem, srebrzeniem, ozdobami z pospolitych lub kosztownych materjałów	134	5.312	2.189	4.481
90710	Szkło w postaci łusek, kulek	0	1	—	—
90720	Soczewki do kieszonkowych lamp elektrycznych	—	—	—	—
90800	Gotowe naczynia do termosów, chociażby posrebrzane	—	—	—	—

Dalszy ciąg na str. 3 okładki)

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II Warszawa, 30 września 1936 r. Nr. 13 (27)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29
Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

II Międzynarodowy Kongres Przemysłu Szklanego w Londynie i Sheffieldzie

odbył się w dniach od 2 do 11 lipca 1936 r. na skutek uchwały, powziętej na I Międzynarodowym Kongresie Szklarstwa i Przemysłu Ceramicznego, który miał miejsce we wrześniu 1933 roku we Włoszech (Mediolanie, Wenecji i Florencji).

Tegoroczny Kongres przypadł jednocześnie na uroczystości 20-lecia Angielskiego Towarzystwa Technologii Szkła (Society of Glass Technology) i 10-letniego jubileuszu powstania Angielskiego Związku Przemysłu Szklanego (Glass Manufacturers Federation).

1. Książę Kentu (The Duke of Kent)

2. Prez. B. P. Dudding

3. Prof. W. E. S. Turner

Obie te organizacje - naukowa i zawodowa - pod względem znaczenia i swych wpływów oraz potęgi gospodarczej nie mają nic równego w innych krajach. To też zrozumiałem jest, że w tym wielkim zjeździe uczestniczyli fachowcy i zawodowcy z całego niemal świata, gdyż była to rzadka okazja zetknięcia się z najwybitniejszymi specjalistami i zwiedzania najciekawszych zakładów przemysłowych rozmaitych typów i rozmiarów w dziedzinie szklarstwa i metalurgii. Pod tym względem spotkali się uczestnicy codoziemscy z niezwykłym, niepraktykowanym niemal liberalizmem przemysłu angielskiego, który otwo-

rzył naościeź wrota swych potężnych zakładów wszystkim zainteresowanym, starając się udzielić wszelkich informacji i wiadomości technicznych. Podkreślić należy serdeczną gościnność gospodarzy — wszystkich razem i każdego z osobna, gościnność dyskretną, udzielająca się na całej linii, dzięki świetnej organizacji od początku do końca, bez śladu wymuszenia, przeciwnie ze stałymi dowodami uprzejmości i chęci umilenia całego pobytu w Wielkiej Brytanii. Wszyscy goście—szczególnie zamorscy bez wyjątku potrafili ocenić tę rzadką gotowość przysłużenia się i podzielenia się wzajemnego swą wiedzą i doświadczeniem.

Kierownictwo i twórczość — dusza Kongresu ucieleśniła się w nad wyraz skromnej osobie profesora W. E. S. Turnera, pioniera w dziedzinie naukowej i w świecie szkła wogóle oraz w osobach przewodniczącego Kongresu Prez. B. P. Duddinga i sekretarza G. Marchanda.

Reprezentowane były 22 narody przez 282 uczestników i delegatów z całej kuli ziemskiej, nie licząc gości. Przewidywane uczestnictwo zmiejszyło się z powodu wycofania się przedstawicieli Włoch i nieprzybycia reprezentantów Belgii i Z. S. R. R.

Nawiązanie znajomości, zbliżenie się, wymiana zdań z duchową i materialną siłą całego światowego szklarstwa przekroczyło znacznie przewidywane korzyści teoretyczne i praktyczne.

Inauguracja Kongresu odbyła się przez J. K. M. Księcia Kentu w dniu 2 lipca o godz. 11-ej przed połud. w Londynie w hali Instytutu Elektrotechników, który w swym przemówieniu, wskazując na konieczność współdziałania badań naukowych, wiedzy z wytwórczością, przypomniał wystawę światową z r. 1854 pod egidą Jego pradziadka, której główną atrakcją był cud ówczesny — Crystal Palace.

Po przedstawieniu Księciu Kentu delegatów poszczególnych narodów (w kolejności alfabetycznej) przystąpiono do pierwszego posiedzenia walnego Kongresu pod przewodnictwem prez. Duddinga, na którym prof. Turner na podstawie przeprowadzonych prac w wydziale technologii szkła na Uniwersytecie w Sheffield wygłosił odczyt o wynikach badań wytrzymałości szkła.

Podział prac był ściśle przeprowadzony według ustalonego programu: część naukowa z demonstrowaniem najciekawszych doświadczeń w poszczególnych grupach codziennie przed południem do godz. 1-ej, zaś czas od godz. 2.30 do 6—7 wieczorem poświęcano na z góry uplanowane zwiedzanie zakładów przemysłowych w bliższych i dalszych okolicach Londynu i Sheffieldu. *Inż. Juliusz Pinkus.*

(d. c. n.)

Grupa szklarstwa w ramach Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie.

Muzeum Przemysłu i Techniki, pragnąc stopniowo zilustrować w swych ramach rozwój wszystkich działów techniki światowej ze specjalnym uwzględnieniem zdobyczy polskiego przemysłu, uzupełnia w miarę możności co rok już zorganizowane działy fachowe coraz nowymi, dążąc do ujmowania przedstawianych w nich zagadnień w sposób syntetycznodydaktyczny i krocząc pod tym względem własnymi drogami.

Fig. 1. Tablica ogólno-syntetyczna.

W kwietniu b. r. otwarta została między innymi Grupa Szklarstwa, przy czym przemysł współczesny został przedstawiony wzorem innych przy pomocy *tablic plastycznych* oraz szeregu modeli dydaktycznych.

Na wstępie omawianej grupy znajduje się tablica ogólno-syntetyczna (Fot. 1) o wym. 1.50 m.×2.30 m., zapoznająca widza z surowcami i z podziałem całej produkcji na grupy zasadnicze. Pod tablicą znajdują się wybrane *dokumentacje* z różnymi rodzajami wyrobów.

Z kolei są wystawione oświetlone modele pieców hutniczych z figurkami pracujących hutników (Fot. 2), ofiarowane Muzeum przez Polskie Zakłady Philips w Warszawie oraz przez Belgijską Sp. Akc. Tow. Połudn.-Polskich Hut Szklanych, które uzmysławiają w jaki sposób i w jakich warunkach odbywa się praca w hucie.

fig. 2. Modele pieców szklarskich.

Ogólne te zagadnienia przygotowują zwiedzającego do części szczegółowej, która daje jasny i zwięzły przegląd zasadniczych rodzajów szkieł: zwykłych użytkowych, uszlachetnionych i specjalnych oraz procesów formowania wyrobów i ich zdobienia (fot. 3).

fig. 3. Tablice ilustrujące obróbkę szkieł zwykłych i uszlachetnionych.

Widzimy więc najpierw surowce podstawowe oraz surowce służące do uszlachetniania szkła, pomieszczone w słojach, z zaznaczeniem ilościowych stosunków. Łatwo się spostrzega przy tym wpływ zanieczyszczeń surowców na jakość szkła.

Zespół około 12 tablic z odpowiednio dobranymi okazami ilustruje przebieg pracy *formowania szkła ręcznego* oraz *maszynowego*.

Przeglądając rodzaje szkieł zwykłych i uszlachetnionych widz napotyka coraz to staranniejszą i wykwintniejszą ich obróbkę, która często w rodzajach szkieł uszlachetnionych przechodzi w obróbkę artystyczną.

Główniejsze rodzaje *zdobienia szkła* pokazane są oddzielnie w specjalnej gablocie oświetlonej od góry ukrytym światłem.

Następnie przechodzi się do zagadnień produkcji szkieł o własnościach *specjalnych*, a więc odpornych na działanie czynników chemicznych oraz szkieł optycznych. W tych ostatnich jest zilustrowana precyzyjna obróbka soczewek i pryzmatów (Fot. 4).

fig. 4 Tablice ilustrujące obróbkę szkieł specjalnych: optycznych, aparatowych.

Uszeregowanie głównych rodzajów szkieł od zwykłych do coraz bardziej szlachetnych stworzyło układ *jasny i przejrzysty*, a odpowiednie rozmieszczenie na tle tego układu sposobów formowania wyrobów, podkreśliło charakterystyczny wyraz wielu gałęzi produkcji szklarskiej, wynikły z warunków **w** jakich się one w Polsce rozwijały.

Po za zagadnieniami technologicznymi przedstawione są jeszcze niektóre zagadnienia gospodarcze oraz statystyki, oświetlające stan obecny przemysłu szklarskiego.

Z całego działu jasno i plastycznie przedstawionego bije w oczy brak *rodzimego hutnictwa szkieł optycznych* i niektórych bardzo ważnych szkieł chemicznych, zjawisko niebezpieczne, szczególnie na wypadek wojny.

Do dalszych zadań Sekcji Szklarstwa, w skład której wchodzi narazie zaledwie paru przemysłowców łaskawie ofiarowywujących Muzeum swą współpracę, będzie należało stałe pogłębianie tego Działu, a przedewszystkiem uwzględnienie historii tego przemysłu w Polsce, omówienie różnych współczesnych bolączek, a mianowicie: niezracjonalizowana gospodarka cieplna w hutnictwie szkła, potrzeba powołania do życia instytutu szklarskiego, stworzenia szkolnictwa fachowego i t. p.

To co już zostało zorganizowane w tym Dziale zaznajamia liczne zastępy zwiedzających (do 30 tys. osób rocznie) z przemysłem szklarskim, jako przemysłem wielkim, bardzo różnorodnym i mającym doniosłe znaczenie w życiu państwa.

Należy podkreślić, że Dyrekcja Muzeum zrobiła wielki wysiłek przy organizacji tego nowego Działu, wysiłek, który nie znalazł jeszcze należytego finansowego poparcia ze strony zainteresowanego przemysłu.

Inż. D. Jamrog
Asystent Muzeum

Zastosowanie szkła w nowoczesnym budownictwie.

Na tegorocznym zjeździe Niemieckiego Towarzystwa Technologii szkła w Berlinie wygłoszony został referat przez D-ra Inż. Jarosława Polivka z Pragi pod powyższym tytułem. Referat omawia szczegóły zastosowania szkła jako materjału budowlanego do wymagań nowoczesnej kultury mieszkaniowej. Niezwykle ciekawa treść referatu zainteresuje niewątpliwie grono naszych czytelników, szczególnie w części, omawiającej stosowanie szkła do potrzeb nowoczesnej kultury mieszkaniowej.

Zastosowanie szkła w budownictwie dzięki jego przejrzystości trwałości, połyskowi i innym własnościom datuje się od czasów starożytnych. W czasach średniowiecza i późniejszych szkło służyło do upiększania budowli, jako mozaika do szyb, okładziny ścian, podłóg i t. p.

Postęp techniki i kultury mieszkaniowej stawia coraz to nowe zadania i wymogi, a w pierwszym rzędzie:

1) ochrony ciepła mieszkaniowego,
2) ochrony przed hałasem ulicznym,
3) złagodzenia działania oślepiającego bezpośrednich promieni słonecznych,
4) zupełnego rozproszenia światła dziennego,
5) zastosowania i wykorzystania światła zenitowego dla oświetlenia wewnętrznego.

1) Szkło, jako ochrona ciepła mieszkaniowego.

Nowoczesna architektura dąży do najlepszego wyzyskania światła dziennego i najracjonalniejszego rozprowadzenia go w mieszkaniach. Szyba winna służyć nietylko do ochrony przed zmianami temperatury zewnętrznej, winna również jaknajbardziej zmniejszyć straty cieplne, spowodowane przez zimno zewnętrzne. Jest to sprawa wielkiej wagi gospodarczej. Z łatwością można stwierdzić i obliczyć, że grubość szyby w danym wypadku nie odgrywa żadnej roli. Jeśli porównamy pod względem ochrony ciepła szyby grubości 2—10 m/m to okaże się, że 4 m/m szyba stawia o 4% wyższy opór na ciepło, niż 2 mm. szyba, a 10 mm. szyba ochrania ciepło o 3% lepiej, niż szyba 4 mm. Odpowiednie obliczenia wykazały, że najlepiej chroni ciepło wewnętrzne warstwa powietrzna międzyokienna grubości 4 cm. Mniejsze i większe warstwy dają efekt o wiele słabszy. Obliczenie to ma wartość przy szczelnie zamkniętych oknach. W celu bardziej racjonalnej ochrony cieplnej zastosowano w ostatnich czasach szkło klejone przez ułożenie warstwy włókna szklanego pomiędzy dwie szyby t. zw. szkło „Termolux". Grubość warstwy włókna wynosi od 1—4 mm. Włókno to bezbarwne, lub kolorowe nadaje podwójnemu szkłu szaro-srebrny odcień, który sprawia bardzo korzystne wrażenie. Znajdująca się między szybami warstwa włókna szklanego nietylko znakomicie chroni mieszkanie przed szumem zewnętrznym, ale również ochrania je przed hałasem ulicznym, zmniejsza oślepiające działanie promieni słonecznych i racjonalnie rozprasza światło dzienne. Zależnie od ułożenia warstwy włókna szklanego między szybami, światło daje się rozproszyć w kierunku głębokości pokoju, lub w kierunku szerokości; można także oświetlić przestrzenie przyciemnione. Szkło powyżej opisane istnieje w handlu pod nazwą szkła „Thermolux" i znalazło już dość szerokie zastosowanie zwłaszcza w Anglii, Włoszech, Czechosłowacji i Hiszpanii. Ostatnio stosowano wymienione szkło przy budowie dworca kolejowego we Florencji, przy przebudowie Watykanu, w muzeum w Bazylei i El Prade w Madrycie, w różnych magazynach na Regent Street w Londynie, przebudowie uniwersytetu w Rzymie i wielu innych.

Średnia liczba przewodnictwa cieplnego szkła „Thermolux" o 7 mm. grubości (2 tafle po 2 mm. i warstwa włókna 3 mm.) wynosi 0.117 mał. kal./m^{0}C, gdy przewodnictwo cieplne tafli maszynowej tej samej grubości wynosi 0,8 mał. kal./m^{0}C t. j. więcej, niż 7 razy.

2. Ochrona przed hałasem (dźwiękiem).

Na podstawie przeprowadzonych badań, możemy wywnioskować, że ochrona przed hałasem tylko bardzo nieznacznie się zwiększa z grubością tafli szklanej. Jeśli przy grubości tafli 2 mm. wynosi ona 33 jednostki dźwiękowe (Phon), to przy grubości 4 mm. wynosi zaledwie 36 Phon., a przy szkle 10 mm. tylko 40 Phon. Dla danego wypadku jest rzeczą obojętną, czy szkło będzie masywne, czy też złożone z kilku tafli, Warstwa powietrzna między szybami zwiększa ochronę przed hałasem, przy czym najskuteczniejszą pod tym względem jest również 4—5 cm. warstwa powietrzna między oknami. Zestawienie materjału ostrodźwiękowego, jakim jest szkło taflowe z miękkodźwiękowym, jakim jest włókno szklane okazało się bardzo skuteczne i wynosi w zależności od grubości

warstwy ułożonego włókna od 45 — 59 jednostek dźwiękowych (Phon), to też szkło „Thermolux" jest najbardziej odpowiednim materjałem do tego celu.

3. Złagodzenie oślepiającego działania bezpośrednich promieni słonecznych.

Oślepiające działanie promieni słonecznych wywiera bardzo niekorzystny wpływ na zdolność pracy fizycznej i umysłowej. Psychologiczne, fizjologiczne, terapeutyczne wpływy dobrze rozproszonego i rozprowadzonego światła słonecznego nie są dokładnie zbadane, to też pod tym względem dla techniki szklarskiej we współpracy z medycyną jest duże pole do działania.

4. Rozproszenie światła dziennego

w przestrzeniach zamkniętych ma również pierwszorzędne znaczenie. Zadaniem szklarza i architekta jest rozprowadzenie światła dziennego przez zastosowanie szkieł rozpraszających i łamiących światło pod pewnymi kątami.

5. Zastosowanie światła zenitowego dla oświetlenia wewnętrznego.

Pracą tą zajmuje się szczególnie architekt Wuhrman z Wiednia, który w tym kierunku osiągnął już doskonałe rezultaty. Chodzi w danym wypadku o oświetlenie za pomocą odpowiednio ustawionych szkieł, przestrzeni zaciemnionych. Ciekawe są wyniki oświetlenia ciemnych ubikacji, pokojów kąpielowych i t. d. *)

*) Ernst Wuhrman Tchece-Verre 2 (1935) str. 267-269.

Nowości techniczne.

(Przegląd prasy technicznej).

NOWY SPOSÓB BADANIA POROWATOŚCI KAMIENI OGNIOTRWAŁYCH ZA POMOCĄ PROMIENI RENTGENOWSKICH LUB RADOWYCH.

(J. B. Austin Journal Amer. Cer. Society 1936 str. 26).

Badania porowatości kamieni ogniotrwałych jak: cegły, bloki szamotowe polega na działaniu źródła promieniotwórczego rentgenowskiego, lub radowego. Przy promieniach radowych używa się komory mierniczej, jedna ścianka której służy jako elektroda, druga elektroda znajduje się wewnątrz komory mierniczej i jest w kontakcie z potencjometrem.

Wobec tego, że promienie Y posiadają wyższe zdolności przenikania ciał, długość fal i ich siła promieniotwórcza jest stała przez dłuższy czas, aparaty miernicze za pomocą promieni Y bardziej nadają się do badań porowatości. Sposoby powyższe są idealnym środkiem, zabezpieczającym piece wannowe przed bardzo przykrymi następstwami.

Aparat do mierzenia za pomocą promieni Y jest prosty i może być przenośny. Bardziej złożony jest aparat rentgenowski.

ZALETY I WADY PRZEPŁYWÓW LEŻĄCYCH NIŻEJ DNA W PIECACH WANNOWYCH.

James Arrandale. (Ceramic Industry № 25 1935 r. str. 129)

Jak wiadomo, przepływowe wanny buduje się z dwojakimi rodzajami przepływów: 1) prostolinijnymi t. j. leżącymi na dnie pieców wannowych i 2) opuszczonymi, znajdującymi się niżej dna pieca wannowego. Przepływy opuszczone wykazują w praktyce większą wytrzymałość i trwałość, niż przepływy prostolinijne, natomiast wada opuszczonych przepływów polega na tem, że przechodzi przez nie bardzo dużo szkła powierzchniowego z wanny topliwnej do wanny roboczej, wskutek czego trudno jest otrzymać z takiej wanny szkło bezpęcherzowe. Maszyny, czerpiące szkło z wanny roboczej wywierają stałą ale różną siłę ciągnienia na szkło przechodzące przez przepływ i z tego wynika. że do róznych maszyn na tej samej wannie dopływa szkło o różnych własnościach termicznych i fizycznych.

Szkło — jako masa lepka wybiera sobie drogę najmniejszego oporu; najmniej lepkie dopływa szybciej. Takim najmniej lepkim szkłem jest właśnie szkło powierzchniowe. Na skutek różnic temperaturowych w wannie topliwnej i roboczej, szkło takie dąży w pierwszym rzędzie z przepływu na powierzchnię i tworzy w miejscu swego dopływu najcieplejszy punkt w wannie roboczej. Temperatura tych ciepłych punktów jest wyższa o 120°C, aniżeli w innych punktach wanny roboczej, co stwarza nienormalne warunki pracy dla maszyn. Zjawisko to przy przepływach prostolinijnych nie występuje w tych rozmiarach, a temperatura ciepłych punktów przewyższa zaledwie o 40°C szkło otaczające. Wyżej wskazane dane potwierdzają wielkie wady opuszczonych przepływów. Drobne zmiany warunków pracy pieca wannowego (jak np. drobne wahania temperatury pieca, składu gazu i t. p.) wywierają wpływ na kierunek prądów, opór szkła, na zmianę temperatury ciepłych punktów w wannie roboczej, zatem zmieniają się warunki dla pracy maszyny czerpiącej szkło, co nader ujemnie wpływa na bieg i całokształt samej produkcji.

WPŁYW DWUTLENKU WĘGLA W ATMOSFERZE GAZU NA TOPLIWOŚĆ MASY SZKLANEJ.

(A. Bezborodow, A. A. Sokołowa i G. A. Schinke „Keramika i Stiekło" № 11.1935).

Autorzy poddali badaniu zachowanie się szkła powstałego ze surowca sodowego i sulfatowego w środowisku powietrznym i w atmosferze dwutlenku węgla przy temperaturze od 900—1300°C. W środowisku powietrznym przy temperaturze 1300°C otrzymano szkło zupełnie bezbarwne bez pęcherzyków, natomiast w tych samych warunkach w atmosferze dwutlenku węgla otrzymano szkło o zabarwieniu niebiesko-zielonym. Również czyste przezroczyste szkło z niewielką ilością pęcherzy otrzymano przy temperaturze 1300°C ze surowca sulfatowego, przy temperaturze zaś 1200°C otrzymane szkło nie było jednorodne (hemogenne) posiadało mętny szklisty wygląd. Dwutlenek węgla nie wywiera żadnego wpływu na ilość pęcherzyków w szkle. Autorzy określili również ilość dwutlenku węgla, którą pochłania szkliwo podczas topienia i ustalili, że ilość ta jest nieznaczna i nie przekracza 0.14%. Ilość dwutlenku węgla wchłonięta przez stopione szkliwo zmniejsza się z podwyższeniem temperatury, nie jest jednak nigdy niższa od 0.05%. Ilość pochłoniętego przez szkliwo dwutlenku węgla jest

niezależna od środowiska w jakim odbywa się topienie masy szklanej. Krzywa zawartości SO_3 w szkłach pochodzenia sulfatowego wykazuje swój punkt szczytowy przy temperaturze 1100°C, niezależnie od tego, czy szkło stapia się w atmosferze powietrznej, czy w środowisku dwutlenku węgla. Z podwyższeniem temperatury zawartość SO_3 w szkle znacznie się zmniejsza. Szkła stopione w atmosferze dwutlenku węgla zawierają więcej SO_3, niż stopione w atmosferze powietrznej.

PROSTY SPOSÓB BADANIA PIASKÓW KWARCOWYCH.

Najbardziej używany sposób określenia procentowości żelaza w piaskach polega na stopieniu go z sodą i kwasem fluorowodorowym. Analiza taka wymaga dość dużo czasu i specjalnego pracownika-analityka.

Badanie, oparte na rozpuszczeniu piasku w kwasie solnym daje błędne wyniki, a to wskutek tego, że działanie kwasu solnego obejmuje tylko żelazo znajdujące się na powierzchni piasku. Autor zaleca bardzo prostą metodę badania piasków, która według jego zdania pozwala na określenie już 0.001-0.002% Fe_2O_3 w piasku. Próba polega na przeżarzeniu w tyglu 5--10 gram. piasku w ciągu 20 minut w temperaturze 700°C w jakimś otworze przy piecu i na porównaniu otrzymanego zabarwienia z typami już ustalonymi a zawierającymi określoną i znaną ilość tlenku żelaza. Piaski o różnej zawartości tlenku żelaza dają różne zabarwienia.

Poniżej podana tablica pozwala na zorjentowanie sie przy stosowaniu tej metody

Zawartość Fe_2O_3 (w %)	Zabarwienie próby piasku po ostudzeniu
0.010	czysto-białe
0.012	białe, z odcieniem żółtawym lub szarym
0.015	bardzo słabo żółtawe
0.017	słabo-żółtawe
0.020	słabo żółtawo-brunatnawe
0.025	brunatnawe
0.030	czerwonawe

Jako zabarwienie porównawcze służą: od 0.010—0.015% Fe_2O_3 biały papier listowy, do 0.017% Fe_2O_3 papier gazetowy, od 0.020—0.025% Fe_2O_3 pożółkły od słońca papier gazetowy.

Również dla określenia zawartości węgla (C) w piaskach autor podaje bardzo prosty sposób badania.

100—200 gram. starannie zamieszanej próby suszy się w tygielku porcelanowym do t—100°C, 20 gram suchego piasku poddaje się działaniu w miseczce porcelanowej o pojemn. 20 cm³ 10% roztworu ługu potasowego i gotuje się mieszaninę w ciągu 20 minut, stale ją mieszając. Otrzymany roztwór zlewamy do kolby o pojemn. 100 cm³, następnie przemywamy jeszcze kilkakrotnie pozostały piasek, zlewając wodę do kolby, aż do jej napełnienia. Przez porównanie zabarwienia otrzymanego roztworu z roztworami o znanej zawartości węgla w piasku (C) możemy podług skali zabarwień określić zawartość C w danym piasku.

Czułość tej metody podajemy w poniższej tablicy:

Zawartość C w %	Zabarwienie roztworu
0,002	bardzo słabo szaro-żółte o odcieniu zielonk.
0,003	bardzo słabo szaro-żółte
0,005	szare o słabym odcieniu żółtawym
0,007	szare o lekkim odcieniu żółtym
0,010	bardzo słabo-żółte
0,015	bardzo słabo żółto-brunatne
0,020	słabo żółto-brunatne
0,025 / 0,030	słabo brunatnawo-żółte
0,035 / 0,040	brunatnawo-żółte
0,050	brunatno-żółte
0,060	jasno-brunatne
0,080	ciemno-brunatne (kawowe)

Import—Eksport.

Wejście w życie traktatu handlowego polsko-kanadyjskiego.

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych traktatu polsko-kanadyjskiego nastąpiła w dniu 31 lipca r. b. (Dz. U. R. P. № 61 poz. 446, 447). W myśl art. 20 traktatu wszedł on w życie z dniem 15 sierpnia r. b.

Traktat opiera się na zasadzie obustronnie przyznanej klauzuli największego uprzywilejowania.

W traktacie polsko-kanadyjskim Polska przyznała Kanadzie na szereg artykułów, jak: śledzie, ryby, homary, skóry futrzane surowe, celulozę zniżki wynoszące od 33,33—80% od sumy cła wg. kolumny II.

Wzamian Kanada wyraziła swą zgodę, że przy imporcie towarów z Polski do Kanady będą stosowane zwolnienia od cła lub zniżki od 10—50% stawki taryfy pośredniej.

M. in. stosowane będą następujące zniżone stawki kanadyjskiej pośredniej taryfy celnej:

na poz. 326 Szkło stołowe rżnięte, prasowane, odlewane lub kryształowe ozdobne lub nie, szkło stołowe dęte i inne towary ze szkła rżniętego o 10%.

Kontyngenty na przywóz z Kanady zostały już uruchomione i Centralna Komisja Przywozowa przystąpiła do wydawania pozwoleń wwozu na artykuły objęte traktatem.

Podpisanie polsko-duńskiego układu handlowego.

Niedawno podpisany został w Kopenhadze, po kilkutygodniowych rokowaniach, polsko-duński układ handlowy, który obowiązywać ma przez przeciąg jednego roku. Przypominamy, że wszystkie dotychczasowe układy kontyngentowe pomiędzy Polską a Danią, począwszy od 1933 roku zawierane były na okresy czteromiesięczne.

Sprawa potwierdzania faktur przy eksporcie do Palestyny.

Zarząd Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej zawiadamia, iż biuro Izby potwierdza od szeregu lat faktury na towary, eksportowane do Palestyny. Faktury te są przez Izbę potwierdzane ściśle wedle wymogów ustawodawstwa oraz urzędów celnych w Palestynie, z którymi Izba jest w kontakcie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministrów: Przemysłu i Handlu, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 8 maja 1936 r. o kontroli wywozu towarów zagranicę i do w. m. Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 285), zwracamy uwagę eksporterów na powyższe i prosimy zwracać się do Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, celem potwierdzania odnośnych faktur.

Podwyżki ceł w Austrii.

Od dn. 1.VIII. r. b. zostały wprowadzone zmiany stawek celnych dla niewielkiej grupy towarów. Między innymi podwyżki ceł zastosowano do niektórych wyrobów szklanych i szkła taflowego.

Sprawa eksportu do Palestyny.

Wskutek dochodzących z różnych stron wiadomości, że wśród sfer polskich eksporterów panuje pewne zaniepokojenie i zaczyna kiełkować myśl, że akcja Komitetu „Pro Palestine Products" kierowana jest przeciw importowi z Polski i że z tego powodu należy przy nawiązywaniu stosunków z Palestyną trzymać się pewnej rezerwy, Palestyńsko-Polska Izba Handlowa i Przemysłowa uważa za swój obowiązek zaznaczyć, że wpływ działalności Komitetu „Pro Palestine Products" jest przez sfery eksportowe w Polsce przeceniony i wyolbrzymiony.

Przez długi okres czasu nowopowstający przemysł palestyński walczył bezskutecznie o ochronę, a dopiero po dłuższych walkach rząd zgodził się na dopomożenie mu przez podwyższenie stawek na niektóre artykuły, wzgl. przez zwolnienie pewnych surowców od cła. To jednak okazało się przy ciągłej rozbudowie własnego przemysłu i przy stałym dopływie rzesz robotniczych oraz z powodu uprawiania polityki dumpingowej przez państwa dostarczające, szczególnie Japonii, jako niewystarczające.

Zdając sobie sprawę, że taki stan rzeczy jest nie do zniesienia i że stale powiększająca się ujemność bilansu handlowego musi, nawet przy ciągłym dopływie kapitałów, doprowadzić do kryzysu, a w związku z nim do bezrobocia i ustania imigracji, pewne grono społeczników zaczęło propagować zwiększenie konsumcji produktów krajowych i zmniejszenie przez to importu produktów zagranicznych.

Akcja Komitetu „Pro Palestine Products" nie zwraca się specjalnie przeciw importowi z któregokolwiek kraju, a tem mniej z Polski. Akcja ta prowadzona jest przeciw importowi towarów, wyrabianych w tej samej jakości w Palestynie, bez względu na kraj pochodzenia. O ile dotyczy specjalnie towarów polskich, to do ostatnich czasów z uznaniem podniesiono, że Polska przyczyniła się do aktywizacji palestyńskiego bilansu handlowego przez przydzielenie większego kontyngentu na przywóz owoców cytrusowych i że import z Polski należy popierać. Jak sprawa ta w praktyce wygląda świadczą najlepiej informacje agentów firm polskich, którzy twierdzą, że mimo pewnego zastoju w handlu mogliby sprzedawać o wiele większe partie towarów polskich, gdyby tylko mieli od swoich polskich mocodawców odpowiednie oferty.

Już same zestawienie cyfr statystycznych wykazuje, że ostrze działalności Komitetu „Pro Palestine Products" nie są kierowane przeciw importowi z Polski. Według oficjalnych cyfr artykuły wywozu z Polski do Palestyny w r. 1935 wyniosły zł. 14.154.583. Przy ogólnym eksporcie suma zł. około 140.000 za towary, których przywóz jest kwestjonowany, (meble gięte i okucia budowlane) jest tak nikła (wynosi zaledwie 1%), że nie należy z tego wyciągać żadnych wniosków. Zaznaczyć przytem należy, że, mimo protestów Komitetu „Pro Palestine Products" również i te towary są dalej przywożone, import ich jednak się zmniejsza.

Izba zwraca się do polskich eksporterów z uprzejmą prośbą o stałe nadsyłanie ofert i katalogów, gdyż bez tychże propagowanie polskich towarów jest rzeczą bardzo trudną.

Izba zaznacza przy tym, że każdą otrzymaną ofertę zbada indywidualnie co do możliwości konkurencyjnej i nawiąże bezinteresownie kontakt między polskim dostawcą a odbiorcą, wzgl. przedstawi firmom polskim wnioski co do ewent. koniecznej zmiany cen lub warunków.

Eksport do Guatemali.

Przy stosunkowo małej ilości konsumującej ludności Guatemala importuje dość znaczną ilość towarów, tak dla braku szeregu artykułów przemysłowych jak i niektórych surowców. Dążenie do wytwarzania w kraju możliwie większej ilości artykułów wyraziło się w zwiększonej produkcji krajowej obuwia, mebli, konfekcji męskiej i damskiej, koszul i bielizny, wyrobów dzianych, mydła, kosmetyków; import tych artykułów z uwagi na podwyższone, ochronne stawki celne jest właściwie niemożliwy. Produkcja w wyliczonych dziedzinach rozwija się pomyślnie i rynek zasypany jest artykułami krajowego wyrobu. Zrobione zostały również próby stworzenia krajowego przemysłu tekstylnego, jak dotychczas bez dodatnich wyników.

Poza wymienionymi wyżej artykułami Guatemala zmuszona jest pokrywać swoje zapotrzebowanie na rynkach zagranicznych.

Import szkła i wyrobów szklanych do Guatemali w roku 1932 wynosił 47 tys. dolarów a w 1933 roku 40 tys. dolarów.

W Guatemali nie ma żadnych ograniczeń dewizowych. Dla wprowadzenia towaru na rynek Guatemali należy dobrać agenta, któryby wprowadzał do rozmaitych domów handlowych rozmaite typy danego artykułu (nprz. wyrobów szklanych), dając ewentualnie tej lub innej firmie, wzamian za większe zamówienie prawo wyłączności na dany typ towaru. Konsulat R. P. w Guatemali posiada nazwiska szeregu dobrze wprowadzonych agentów i chętnie dopomoże polskim eksporterom w znalezieniu odpowiedniego agenta. W tym celu eksporter zechce przesłać do Konsulatu próbki towaru (oznaczając je „samples of no value"), specyfikacje i ceny, skalkulowane możliwie nisko cif Puerto Barrios, Guatemala. Adresować należy — Consulado de Polonia, 4-a Avenida Norte, 13. Guatemala C. A.

Cena na rynku guatemalskim odgrywa dominującą rolę. Jeśli dany artykuł będzie kosztował 10 cent., a artykuł o 50% lepszy 11 cent. można będzie sprzedać jedynie artykuł za 10 cent. Wysokość opłat celnych (które w odróżnieniu od Meksyku mają w Guatemali znaczenie fiskalne poza ochronnem) podnosi ceny towarów do tego stopnia, że tylko tani towar cieszy się popytem. Charakterystycznym jest, że bardzo trudno znaleźć w sklepach towary w lepszym gatunku.

Wobec stosunkowo małej pojemności rynku opłaca się czynić starania wprowadzenia jedynie artykułów mniej standartowych, „masowych". Drobne artykuły, których eksport do krajów o dużej pojemności się opłaca, w Guatemali będą miały tak znikomy zbyt, że zachodzi pytanie, czy warto w tym kierunku pracować.

Eksporter polski napotyka na rynku guatemalskim na b. ostrą konkurencję przedewszystkiem Niemiec i Anglii.

W końcu nadmienić należy, że na skutek tej właśnie bardzo ostrej konkurencji, importerzy guatemalscy kupują zazwyczaj na otwarty rachunek, na kredyt 30, 60 i nawet 90 dniowy. Nie powinno to odstraszać naszych eksporterów, gdyż szereg firm jest solidnych i wypłacalnych.

Przydział dewiz na towary importowe do Estonii.

Przydział dewiz na potrzeby importu przez Eesti Bank następuje na skutek decyzji komisji walutowej, w skład której wchodzą przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki Narodowej (t. zn. Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Skarbu). — Sprawą decydującą w rozstrzyganiu podań poszczególnych importerów estońskich, jest bilans handlowy z krajem — importerem. Wobec b. silnej dążności rządu estońskiego do utrzymania równowagi bilansu, co przejawia się w dyktatorskich orzeczeniach wspomnianej komisji, większość interwencji Izby Handlowej Polsko-Estońskiej i Poselstwa R. P. w Tallinie nie odnosi skutku, szczególniej jeśli chodzi o zapłatę za towary, nie wchodzące w skład umownych kontyngentów lub wykraczające poza ich ramy. W ostatnich dniach na skutek interwencji sfer gospodarczych rozpatrywany jest przez Eesti Bank projekt, dotyczący liberalniejszego traktowania przydziału dewiz, o czem jednak obecnie jeszcze nic pewnego powiedzieć nie można.

Bezpośrednie połączenie okrętowe Gdyni z portami Afryki Południowej.

Na skutek starań nad możliwościami wzmożenia wywozu do Afryki Południowej i związaną z tem koniecznością uruchomienia bezpośredniego i regularnego serwisu okrętowego między portami polskimi a portami Południowej Afryki, linia „Transatlantic" postanowiła ponownie podjąć próbę zorganizowania tej bezpośredniej komunikacji do Afryki Południowej. Pierwszy statek tej linji, m/s „Klipparen" ładował w końcu sierpnia w Gdyni i Gdańsku bezpośrednio do następujących portów Południowej Afryki: East London, Cape Town, Durban i ewent. Lourenco Marques.

Linja „Transatlantic", która utrzymuje łącznie z linją Wil. Wilhelmsen regularny dwutygodniowy serwis z portów norweskich do Afryki Południowej i z powrotem, a obsługuje też wybrzeże Zachodnio-Afrykańskie, ma poważne zainteresowanie dla rozbudowy linii bezpośredniej z portów polskich do Afryki Południowej i o ile tylko będzie odpowiednia podaż ładunków, linia ta będzie gotowa kierować regularnie raz w miesiącu jeden okręt do portów polskich.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE

Panama.

Honorowy Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Panamie, Luis Fernando Prada, Coton City mając na względzie rozwój stosunków handlowych pomiędzy Polską a Panamą przez wprowadzenie na tamtejszy rynek różnych artykułów z Polski, interesuje się wyrobami szklanymi hut polskich. Zwraca się przeto za pośrednictwem Związku Hut Szklanych w Polsce do PP. Członków o powierzenia mu komisowej sprzedaży wyrobów szklanych. Jednocześnie podaje szereg instytucji i banków do których można się zwrócić o referencje, mianowicie:

Thonet-Mundus, Herrengasse 12, Wiedeń I
Prince de Matchabelli, 26 Rue Cambon, Paryż
Carlo Treato, Via Cadorna 9 Como, Włochy
Julius Bendix Schne, Qualisch bei Trantenau, R.C.S.
Klazar Carpet & Tapestry Works Ltd, Paneka 10 Praha II
The Royal Bank of Canada, Colon Coty, Panama Rep.
The National City Bank of New York, Colon City Panama Rep.

Palestyna.

Firma Herman Appenzeller, Tel-Aviv 96 Allenby Rd. Simta pragnie nawiązać kontrakt handlowy z polskimi hutami w celu otrzymania przedstawicielstwa na Palestynę. Może wykazać się na każde żądanie pierwszorzędnymi referencjami firm polskich.

Urugwaj.

Na rynku urugwajskim istnieją dobre warunki zbytu dla towarów polskich. Bank Urugwajski stawia do dyspozycji na pokrycie importu z Polski kwoty dewiz, które dotychczas nie są w pełni wykorzystywane. Oprócz towarów już wprowadzonych, jak: żelazo, dykty, drzewo istnieją widoki zbytu dla innych, oczywiście pod warunkiem, że eksporterzy polscy rynkiem tym się zainteresują i będą go należycie opracowywać.

Wiadomości z zagranicy

AUSTRJA. Pertraktacje w przemyśle szkła dętego.

W Wiedniu odbyły się pertraktacje w sprawie porozumienia pomiędzy czeskim a austriackim hutnictwem szkła dętego. Chodziło o umowę kartelową, która obowiązywałaby czeskie hutnictwo szkła dętego do respektowania cen na rynku austriackim na niektóre artykuły, objęte austriackim porozumieniem „Glas-Union". Do porozumienia ma dołączyć się również niemieckie i węgierskie hutnictwo szkła dętego. Poza tym toczą się pertraktacje o kontyngenty. Jednocześnie odbyła się narada w sprawie porozumienia między czeskim, austriackim, węgierskim, włoskim i niemieckim hutnictwem szkła dętego w sprawie niektórych artykułów szkła oświetleniowego.

CHINY. Budowa nowych hut szklanych.

W Hong-Kong powstaje nowa zmechanizowana huta taflowa, w której zainstalowane będą 3 maszyny Fourcault. Ministerstwo Przemysłu w Szanghaju bada obecnie możliwości budowy huty dla szkła termicznego i laboratoryjnego.

CZECHOSŁOWACJA. Organizacja urzędu dla handlu zagranicznego.

W celu wzmożenia eksportu, projektuje się utworzenie specjalnego urzędu dla handlu zagranicznego. Nowopowstały urząd mieć będzie za zadanie popieranie wszelkich zamierzeń eksportowych i scentralizowanie całego handlu zagranicznego. W pierwszym rzędzie planowane jest poparcie eksportu wyrobów: włókienniczych ceramicznych i s z k l a n y c h.

— Konsumcja węgla w przemyśle szklanym.

Konsumcja węgla w przemyśle szklanym wykazuje stały wzrost, co jest doskonałym wskaźnikiem rozwoju produkcji szkła. W pierwszej połowie 1936 r. zużycie wynosiło 194.300 tonn węgla, podczas gdy w drugiej połowie roku ubiegłego zużyto 186.500 tonn.

— Umowy zbiorowe w przemyśle szklanym.

W tych dniach została zawarta umowa zbiorowa z poszczególnymi organizacjami w przemyśle butelkowym, która zawiera cały szereg zmian i poprawek w stosunku do umowy zawartej w roku 1929. Podpisana została również umowa w przemyśle szkła stołowego. Zawarcie umów zbiorowych w innych gałęziach przemysłu szklanego przewidywana jest w najbliższym czasie.

DANIA. Budowa nowej huty taflowej.

Duńskie firmy Höjgaard & Schultz, Kampman, Kierulff & Sarild; F. L. Schmidth & Co. i Nordiske Kabel og Traad fabriker postanowiły założyć towarzystwo w celu budowy mechanicznej huty szkła taflowego. Uruchomienie huty nastąpić ma w końcu r. b. Produkcja nowej huty ma pokryć całkowite zapotrzebowanie Danii na szkło stołowe. Dania nie posiada piasku używanego do produkcji szkła, wobec czego zmuszona będzie zarówno piasek jak i sól glauberską sprowadzać z zagranicy.

EGIPT. Powiększenie produkcji szkła.

Huta „Verrerie Nationale", która powstała przed kilku laty dla produkcji szkła stołowego, powiększa obecnie swą produkcję w celu całkowitego pokrycia zapotrzebowania szkła stołowego w Egipcie. W hucie tej pracuje wielu robotników czeskich. Potrzebne do produkcji surowce znajdują się przeważnie w kraju.

— Nowe stawki celne na szkło.

Wprowadzono nowe stawki celne na szkła lampowe, które obecnie podlegają opłacie wwozowej w wysokości 0,2 funta egipskiego za 100 sztuk. Na abażury, reflektory do lamp, rurki i pręty szklane wprowadzono cło wwozowe w wysokości 10% ad valorem. Perły sztuczne i inne artykuły szklane o wyglądzie weneckim podlegają ocleniu 10% ad valorem.

FRANCJA. Unieruchomienie hut szklanych.

Wskutek trudności w zbycie towarów oraz trudności płatniczych kupców szkła, dyrekcja huty „Verreries Lionne & Co." w Landrecies postanowiła swą hutę unieruchomić. Jest to najstarsza huta w okręgu Lille. Zatrudniała do niedawna 80 robotników.

Istniejąca od 1875 roku huta szklana „Verrerie Daum" w Nancy, która zatrudniała 220 robotników została również unieruchomiona wskutek trudności wewnętrznych oraz w zbycie szkła luksusowego. Wewnętrzne trudności zaostrzyły się jeszcze bardziej ostatnimi zarządzeniami socjalnymi rządu frontu ludowego.

HOLANDIA. Redukcja płac robotniczych w przemyśle szklanym.

T-wo Philips obniżyło stawki robotnicze o 10%, z czego 5% zostało wprowadzone natychmiast następne zaś zostaną przeprowadzone z dniem 1 stycznia 1937 r. Dyrekcja Zakładów Philips usprawiedliwia swój krok trudnościami, napotykanymi w sprzedaży wyrobów na rynkach zagranicznych w krajach o zdeprecjonowanej walucie i restrykcjami dewizowymi tych krajów.

Również i dyrekcja huty szklanej „Verreries Reunies de Schiedam" wypowiedziała umowę zbiorową ze swymi pracownikami, żądając obniżki płac o 3%. Syndykat robotniczy propozycji tej nie przyjął. W razie wybuchu strajku przewidziane jest zamknięcie fabryki.

MANDŻUKUO. Budowa nowej huty taflowej.

Towarzystwo japońskie „Tokunagra d'Osaka" otrzymało od rządu zezwolenie na budowę huty taflowej w Mukdenie. Kapitał zakładowy mukdeńskiego oddziału tego towarzystwa wynosi 2 miljony jen.

NIEMCY. Wagony o szklanych ścianach.

Na linji Bonn-Neuenhar-Daum-Andernach uruchomiony został specjalny pociąg wycieczkowy w którym wagony mają ściany całkowicie ułożone z tafli szklanych. Konstrukcja taka umożliwia pasażerom podczas podróży korzystanie z piękna otaczającej ich natury. Podobny pociąg został uruchomiony również na liniach górno-bawarskich.

— Międzynarodowe porozumienie w przemyśle szkła stołowego.

Jak donosi „Keramische Rundschau" z dn. 6/VIII r. b. nastąpiło porozumienie między producentami szkła stołowego. W porozumieniu przyjmują udział grupy: austriacka, czeska, węgierska, niemiecka i włoska. Porozumienie ustaliło kontyngenty wwozowe dla poszczególnych krajów, jak również ceny na poszczególne gatunki szkła. W toku są pertraktacje o wciągnięcie do porozumienia także grupy polskiej.

PORTUGALIA. Import szkła w roku 1935.

Import szkła w 1935 roku wynosił 8.204.446 eskudosów, wobec 8.577.861 eskudosów w 1934 roku. Import szkła taflowego wyniósł w 1935 roku 75.001 m² wartości 3.053.883 eskudosów, co stanowi prawie połowę całego importu Portugalii.

Z. S. R. R. Wykonanie programu produkcji szkła w pierwszym kwartale 1936 roku.

„Lekkaja Industria" ogłasza dane o wykonaniu planu produkcji przemysłu szklanego za pierwszy kwartał r. b.

	produkcja	wykonanie planu w%
Szkło taflowe	16.900.000 m²	99.1
Butelki monopolowe . . .	17.400.000 szt.	104.2
Inne butelki	85.100.000 „	104.1
Inne wyroby ze szkła . . .	39.200.000 „	78.6

SZWAJCARJA. Handel zewnętrzny szkłem w pierwszym półroczu 1936.

	Wwóz		Wywóz	
	kg.	fr. szw.	kg.	fr. szw.
Stłuczka szklana . . .	784.350	27.798	990	10
Szkło surowe;				
a) cegła szklana, szkło budowlane w kolorze naturalnym, gładkie lub wzorzyste	523.773	117.878	125	52
b) farbowane, matowane, polerowane	28.454	19.303	—	—
Szkło katedralne wszelkiego rodzaju zabarwień . .	240.438	83.280	—	—
Szkło taflowe:				
a) barwy naturalnej . .	165.335	61.492	205	352
b) zabarwione . . .	18.592	17.597	24	390
c) wzorzyste, grawerowane	8.997	16.601	—	—
Baloniki do żarówek . .	175.105	345.663	1.407	4.602
Wanny szklane, akumulatory, izolatory	17.331	11.376	94	517
Butelki czarne, oranż., zielone	245.759	58.290	804	264
Inne butelki	440.695	360.721	596	1.474
Szkło stołowe nieszlifowane .	111.676	51.557	—	—
bezbarwne .	890.472	1.048.412	3.614	17.442
Szkła do konserw . . .	216.088	78.975	31	35
Szkło do płyt fotograficznych	119.434	1.185.004	1.563	31.970
Szkło do zegarków . . .	919	13.767	3.076	62.025
Szkło różne	585.985	1.364.225	11.396	73.593
Emalia, perły szklane . .	8.435	17.137	148	796
Szkło lustrzane lane				
niesrebrzone . . .	564.347	533 670	1.381	1.822
srebrzone	8.435	17.137	148	796
polerowane . . .	40.184	85.259	581	5.025

Z. S. R. R. Plan rozbudowy sowieckiego przemysłu szklanego w drugiej piatiletce 1933—1937.

Sowiecki przemysł szklany ma w drugiej piatiletce ulec znacznej rozbudowie we wszystkich swych działach.

Poniżej podajemy zestawienie planu rozbudowy sowieckiego przemysłu szklanego.

	Ilość pieców która ma być wybudowana	projektowane koszty budowy w milj. rubli	wkłady w latach w milion. rubli					Ilość robotników mających znaleźć zatrudnienia w nowopowstałych hutach
			1933	1934	1935	1936	1937	
1 Huty taflowe	55	343	27	36	77.5	91	70	30.300
2 Huty szkła fotograficznego i szkła lanego	12	87	—	7	28	33	19	6.800
3 Huty szkła konserwowego	40	147	10.5	18	34.5	40.5	31	15.620
4 Huty szkła chemicznego	12	21	—	—	7	5.5	7.5	9.600
5 Huty butelkowe	30	123	2	13.5	37	37.5	27	10.750
6 Huty szkła aptecznego i perfumeryjn.	18	63	—	7	20	16.5	13	9.800
7 Huty szkła technicznego	21	79	2	13.5	18	21.5	16	15.130
8 Huty szkła stołowego	16	100	—	3	20.5	38.5	31.5	8.800
Ogółem	204	963	41.5	98	2425	284	215	106.000

Ustawy i Rozporządzenia.

W „Dzienniku Ustaw R. P." ukazały się następujące ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

W sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień prowizorycznego układu handlowego między Polską a Francją oraz układu płatniczego między Polską a Francją, podpisanych w Paryżu dnia 18 lipca 1936 r. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 66, poz. 482)

O przyznaniu ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych Wystawie Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego w Warszawie w czasie od 23 sierpnia do 11 października 1936 r. włącznie – rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 66, poz. 483)

O zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi — dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 67, poz. 488)

W sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia polsko - niemieckiego z dnia 18 lipca 1936 r., dotyczącego uzupełnienia umowy gospodarczej między Polską a Niemcami z dnia 4 listopada 1935 r. — rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 września 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 68, poz. 491)

O warunkach wysyłania niektórych przesyłek pocztowych zagranicę — rozp. Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 21 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 68, poz. 494)

W sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanego w Wiedniu dnia 29 lipca 1936 r. układu dodatkowego do konwencji handlowej między Polską i Austrią, podpisanego dnia 11 października 1933 r. — rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1936 r. (Dz. U. R. P. No. 69, poz. 496).

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 22 sierpnia 1936 roku L. D. IV. 13051/3/36

w sprawie postępowania z zażaleniami na zastosowanie taryfy celnej wnoszonemi po wydaniu towaru do wolnego obrotu.

Celem jednolitego unormowania postępowania urzędów celnych z zażaleniami na stosowanie taryfy celnej, wnoszonemi po wydaniu towaru do wolnego obrotu **bez dołączenia prób,** wydzielonych w sposób przewidziany w art. 130 ust. 5 prawa celnego, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia:

Urzędy celne nie są uprawnione do pozostawiania bez rozpatrzenia zażaleń, wnoszonych po wypuszczeniu towaru do wolnego obrotu bez dołączenia prób towaru, wydzielonych w myśl przepisu art. 130 ust. 5 prawa celnego; prawo takie w myśl art. 131 ust. 2 prawa celnego służy wyłącznie Ministerstwu Skarbu.

To też zażalenia powyższe urzędy celne powinny przedkładać do rozstrzygnięcia Ministerstwu Skarbu, donosząc między innemi, czy tożsamość przedstawionej przez stronę dodatkowo próby z towarem reklamowanym, będzie mogła być stwierdzona ponad wszelką wątpliwość; same próby towaru (z wyjątkiem rysunków i fotografij) należy pozostawiać narazie w urzędzie celnym.

Jeżeli Ministerstwo Skarbu na podstawie sprawozdania urzędu celnego, zwłaszcza zaś z uwagi na rodzaj reklamowanego towaru, dojdzie do przekonania, że tożsamość próbki może być istotnie stwierdzona, w takim razie wyda polecenie potwierdzenia tożsamości próbki przez urząd celny i przedstawienia jej Ministerstwu Skarbu do rozstrzygnięcia sprawy prawidłowości zastosowania taryfy celnej.

Powyższe dotyczy również zażaleń w obrocie pocztowym z tem jednakże, że przesyłki pocztowe odprawione bez udziału stron a dostarczone przez stronę do urzędu celnego z nienaruszonemi plombami pocztowemi należy traktować jako przesyłki niewydane do wolnego obrotu, narówni z przesyłkami pozostającemi pod dozorem publicznych przedsiębiorstw przewozowych (§ 229 ust. 4 przep. wyk. do prawa celnego).

Zastępca Dyrektora Departamentu:

(—) *Kurnatowski.*

W sprawie dochowania warunków specjalnych zastrzeżonych w pozwoleniach przywozu.

W związku ze stosowaniem pozwoleń przywozu, zawierających warunki specjalne, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, iż pozwolenie przywozu z klauzulą „ważne tylko przy transporcie drogą morską przez porty polskiego obszaru celnego" nie może być stosowane do towarów, które nadeszły inną drogą, gdyż byłoby to naruszeniem przepisów § 4 ust. 1 rozporządzenia o warunkach udzielania pozwoleń na przywóz (Dz. Ust. R. P. № 36, poz. 281 z r. 1936), chyba, że towar nadszedł do polskiego obszaru celnego w przesyłce pocztowej lub lotniczej, gdyż w tych wypadkach warunki pozwolenia przywozu co do sposobu przewozu towaru uważać należy za nieistniejące, a to zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 36, poz. 834 z r. 1935).

W razie, gdy towar nadszedł do polskiego obszaru celnego zwykłą drogą lądową, chociażby nawet do portu polskiego obszaru celnego, następnie zaś towar ten został przekazany do innego urzędu celnego jako przesyłka lotnicza, wówczas warunek zawarty w pozwoleniu co do sposobu przewozu z klauzulą jak wyżej, nie może być honorowane, bowiem z jednej strony, chociaż towar nadszedł do portu polskiego obszaru celnego, to jednakże nie drogą morską, co jest istotną częścią warunku, a z drugiej strony postanowienia powołanego wyżej okólnika nie mogą mieć zastosowania wobec faktu, iż towar nie nadszedł z zagranicy, jako przesyłka pocztowa lub lotnicza.

Wywóz towarów do Rzeszy Niemieckiej poza obrotem rozrachunkowym Polsko-Niemieckim.

Obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 17 lipca 1936 roku (Dz. Urz. Ministra Skarbu Nr. 19, poz. 583) został przy wywozie do Rzeszy Niemieckiej zniesiony obowiązek przedstawiania deklaracyj o wywozie towarów poza obrotem rozrachunkowym polsko-niemieckim.

W związku z tym Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że jeżeli strona przy wywozie towarów do Rzeszy Niemieckiej nie przedstawi świadectwa rozrachunkowego, to powinna wówczas przedstawić zaświadczenie walutowe, analogiczne jak przy wywozie do innych państw clearingowych (vide 2 okólnika Min. Skarbu z dnia 15 maja 1936 r. Dz. Urz. Min. Sk. nr. 13, poz. 438).

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych, ustalona przez Ministerstwo Skarbu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 9. I. 1935 roku L. rej. 5590/32 ustalił tezę następującą:

„Fakt, że już uprzednio zawarto ważną umowę ustną kupna, czy zamiany, jest o tyle nieistotny dla kwalifikacji sporządzonego następnie pisma, stwierdzającego tę umowę i jej warunki, jako pisma, stwierdzającego umowę z art. 1 ustawy o opłatach stemplowych, że — lege non distinguente—art. 1 dotyczy tak pism, których treścią jest oświadczenie o charakterze dyspozycyjnym, to jest stwarzającym prawa względnie obowiązki, jak i pism, sporządzonych jedynie dla stwierdzenia pewnej zaszłości, a w szczególności dla stworzenia dowodu piśmiennego zawartej umowy, które wszak z istoty swej są również pismami, „stwierdzającemi umowę". Tak tedy dopiero wskutek sporządzenia na piśmie umowy, która była zawarta poprzednio ustnie i jako taka nie podlegała opłacie stemplowej, może powstać przedmiot tej opłaty".

Druga rata podatku lokalowego płatna w październiku.

Druga, półroczna rata podatku lokalowego za 1936 rok jest płatna w ciągu października b. r. Po dniu 31 października będą doliczane odsetki karne w tym wypadku, o ile płatnik nie uzyskał bądź odroczenia, bądź rozłożenia na raty. W razie uzyskania takiej dycyzji urzędu skarbowego będzie się płacić tylko odsetki zwłoki.

W związku z płatnością II raty tego podatku żadne dodatkowe nakazy nie będą rozsyłane.

Orzecznictwa N. T. A. w sprawie ksiąg handlowych.

Księgowanie zakupów w miarę dokonywania wypłat za nabyty towar.

Księgowanie zakupów towarów nie z chwilą otrzymania faktur, lecz w miarę dokonywania wypłat za nabyty towar, uzasadnia uznanie ksiąg handlowych za wadliwe i całkowite pominięcie ich jako środka dowodowego (nawet w podatku dochodowym). (Teza wyroku N. T. A. z 13 III 1935, l. rej. 11488/32).

Niezamknięcie niektórych kont.

Jeżeli płatnik w odwołaniu w obronie prawidłowości ksiąg handlowych powołał się na niemożność zamknięcia końcowych miesięcy, aż do chwili uzgodnienia kont z dostawcami, bankami i odbiorcami, to władza odwoławcza obowiązana jest z zarzutem tym, jako istotnym, rozprawić się. (Teza wyr. N. T. A. z 2 X 1935 r., l. rej. 6569/33).

Zaległości w księgowaniu.

Stwierdzenie zaległości w księgowaniu uzasadnia uznanie ksiąg handlowych za nieprawidłowe; okoliczność, że zaległości zostały następnie usunięte, nie daje płatnikowi prawa domagania się uznania tych samych ksiąg za prawidłowe. (Teza wyr. N. T. A. z 21 X 1935, l. rej. 8708/33).

W myśl powszechnie uznanych zasad księgowości, wpisy do ksiąg winny być uskuteczniane w ciągłości i bieżąco. Zaległości w księgowaniu stanowią uchybienie formalne i uzasadniają wniosek o nieprawidłowym prowadzeniu ksiąg.

Przyczyna takich zaległości, jak np. choroba jedynego buchaltera jest wobec formalnej strony zagadnienia obojętną, gdyż nie może ona tego uchybienia unicestwić. Okoliczność zaś, że po zbadaniu ksiąg w postępowaniu wymiarowym i stwierdzeniu tego uchybienia, zaległości zostały usunięte, nie może płatnikowi dać prawa domagania się uznania tych samych ksiąg za prawidłowe.

Niezaksięgowanie niektórych faktur w roku podatkowym.

Niezaksięgowanie niektórych faktur w roku podatkowym uzasadnia uznanie ksiąg handlowych za nieprawidłowe, chociażby nastąpiło z powodu żądania upustu z ceny fakturowej. (Teza wyroku N. T. A. z 21 V 1935 r., l. rej. 6344/33).

Zasada buchalterii wymaga, aby do ksiąg wpisywana była suma, odpowiadająca wartości towaru, tj. suma umówiona. O ile fakturowana cena została między stronami umówiona, to z chwilą otrzymania niezakwestionowanego towaru, nastąpiłaby u skarżącej zmiana majątkowa: przybył towar, a ubyła gotówka, czy też zwiększył się dług.

Żądanie upustu z takiej umówionej ceny byłoby próbą przenowienia zawartej umowy, a więc wynik tej nowej umowy stanowiłby nową czynność handlową, wymagającą osobnego uwidocznienia w księgach (każdorazowy upust czy obniżkę w swoich księgach można zawsze osobno uwidocznić na odpowiednich rachunkach, a więc rachunku towarów i na rachunku dostawców.

Brak dowodów.

Brak jakiegokolwiek udokumentowania, choćby niektórych tylko pozycyj rozchodowych stanowi konieczny powód uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe w granicach art. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (wysokość stawek podatku od obrotu). (Teza wyroku N. T. A. z 25. III. 1936 r. l. rej. 9143/33).

BILANSE HUT SZKLANYCH

(SPÓŁEK AKCYJNYCH)

Bilans Huty Szklanej

„D Ą B R O W A" S. A.

na dzień 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA: Majątek stały zł 1.246.138,34; Urządzenia techniczne 537.610,78; Inwentarz gospodarczy 10.724,45; Majątek płynny 11.149,72; Papiery procentowe 8.352,—; Weksle 19.418,27 Akcje i Udziały 21.989,05; Materiały 113.716,31; Towar na składzie 551.063,16; Odbiorcy 512.315,44; Sumy Przechodnie 8.282,18 Straty za rok 1934, 14.045,58; Strata za rok 1935 — 689.858,57 = Razem zł 3.744.663,85.

PASYWA: Kapitał zakładowy zł 616.000,—; Kapitał Amortyzacyjny 487.079,17, Zobowiązania 2.618.890,43; Rezerwa 22.694,25 — razem zł 3.744.663,85.

Rachunek Zysków i Strat

WINIEN: Koszty: administracji zł 109.978,72, handlowe 74.932,91; fabrykacji 550.996,—; sprzedaży 96.487,69; kredytów 237.918,58; podatki 38.950,68; świadczenia 36.596,24; ubezpieczenia 15.197,87; remonty 40.922,68; kolejki 23.165,56; gospodarstwo rolne 470,95; składy 7.305,49; bonusy 62.618,95; straty na odbiorcach 1.844,97; różnice kursu 1.480,42; różnice cen 106.474,28 = zł 1.405.342,09.

MA: Produkcja zł 702.950,47; różne wpływy 12.421,86; tartak 111,19; straty 689.858,57; = zł 1.405.342,09.

Okólniki Centralnego Związku Przemysłu Polskiego

Centralny Związek nadesłał następujące okólniki:

Wydziału Ekonomicznego z dnia 1 września 1936 r. Nr. 2926/E.-67 uzupełnienie okólnika Nr. 17 Komisji Dewizowej w sprawie umowy rozrachunkowej z Austrią,

z dnia 9 września 1936 r. Nr. 3003/E. 68-okólnik Nr. 34 Komisji Dewizowej w sprawie towarowych tranzakcji wiązanych,

Wydziału Komunikacyjnego z dnia 31 sierpnia 1936 r. Nr. 75 o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej linij normalnotorowych i taryfy towarowej linij wąskotorowych polskich kolei państwowych oraz taryfy kolei prywatnych,

z dnia 5 września 1936 r. Nr. 76 o wprowadzeniu nowej bezpośredniej taryfy towarowej Polska-rumuńskie porty morskie,

z dnia 19 września 1936 r. Nr. 77 o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej linij normalnotorowych polskich kolei państwowych oraz o zamawianiu listów przewozowych z nadrukami firm,

Wydziału Pracy z dnia 29 sierpnia 1936 r. II. Przegląd ustawodawstwa socjalnego za 1-sze półrocze 1936 r.

z dnia 11 września 1936 Nr. 3027 w sprawie opłat na Fundusz Pracy

Wydziału Dyrekcji z dnia 24 września 1936 r. Nr. 3145 w sprawie zbiorowych wycieczek na Wystawę Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego.

Powyższe okólniki zostały w odpowiednich terminach rozesłane pp. Członkom Związku Hut Szklanych pocztą, jako druki.

PRODUKCJA i ZBYT SZKŁA w MIESIĄCU CZERWCU 1936 r.

według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

RODZAJ SZKŁA	Produkcja		Zbyt	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	1.469	466	2.409	765
Szkło butelkowe	3.128	1.073	3.979	1.366
w tem monopolowe	(1.612)	(521)	(2.008)	(649)
Szkło stołowo-galanteryjne	692	631	686	626
	5.289	2.170	7.074	2.757

(Początek na str. 2 okładki)

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ kg.	PRZYWÓZ zł.	WYWÓZ kg.	WYWÓZ zł.
90900	Szkiełka do zegarków	0	2	—	—
91000	Mozaika i sztuczne części składowe do mozaiki	—	—	—	—
91110	Wata, przędza — szklane	0	3	—	—
91130	Oczy szklane	1	507	—	—
91200	Tkaniny szklane i wyroby z nich; wyroby z waty i przędzy szklanej	—	—	—	—
	Szkło taflowe nieszlifowane, niepolerowane, grubości 5 mm. i mniej:				
91310	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej,—bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 m² i mniej	14.770	9.048	—	—
91311	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 do 0,5 m²	1.641	620	—	—
91312	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni powyżej 0,5m²	19.442	9.066	—	—
91320	gładkie, barwne, mleczne — bez wzorów i ozdób	9.808	9.388	—	—
91330	wszelkich barw wypukłe, faliste, karbowane, wzorzyste, żyłkowane, matowane	477	1.813	—	—
91340	z upiększeniami, malowidłami; szkła składane w oprawie ołowianej, miedzianej i t. p.	0	20	—	—
91350	do wyrobu płyt fotograficznych	38.090	27.957	—	—
	Szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. nieszlifowane, niepolerowane, niematowane o powierzchni:				
91410	1000 cm² i mniej	—	—	—	—
91420	powyżej 1000 do 4000 cm²	—	—	—	—
91430	powyżej 4000 do 10000 cm²	—	—	—	—
91440	powyżej 10000 do 20000 cm²	—	—	—	—
91450	powyżej 20000 do 40000 cm²	—	—	—	—
91460	powyżej 40000 do 70000 cm²	955	1.240	—	—
91470	powyżej 70000 cm²	—	—	—	—
91500	Szyby lustrzane szlifowane, polerowane, również matowane	33.456	50.848	—	—
91600	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseaute)	24	416	—	—
91700	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną	—	—	—	—
91800	Szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p.	—	—	—	—
91900	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną, szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p. — wszystko z brzegiem szlifowanym	0	2	—	—
92000	Lustra gotowe w oprawach z materjałów pospolitych, chociażby pozłacanych, posrebrzanych	45	614	8	42
92100	Lustra gotowe w oprawach z kosztownych materjałów	—	—	—	—
	Szkło taflowe z wtopioną siatką drucianą, lub z wtopionym drutem — wszelkiej grubości:				
92210	koloru naturalnego, białe	—	—	—	—
92220	szlifowane, również zabarwione w masie	31	170	—	—
92300	Szkło taflowe sklejane, chociażby z dodatkiem wkładki celuloidowej lub z innych temu podobnych materjałów	202	1.151	—	—
92410	Balony do fabrykacji żarówek	14	189	—	—
92420	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, barwnego, przeznaczone do celów technicznych, — bez ozdób, chociażby rżnięte, szlifowane, matowane, z wtopioną siatką	58	644	—	—
	Razem	141.814	204.843	18.403	25.901
89600	Masa szklana w kawałkach do fabrykacji szkła, łom szklany	80.840	7.175	—	—
	OGÓŁEM	222.654	212.018	18.403	25.901

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal", W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.